СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV. Ч. 116. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 20. мая, 1926. VOL. XXXIV. No. 116. Jersey City, N. J., Thursday, May 20. 1926. THREE CENTS

УРЯД ПРО СВОЮ РОЗОРУЖНУ ПОЛІТИКУ

ВАШИНҐТОН, 18. мая. — Стейтовий департамент предложив представникам ґазет заяву про свою політику на розоружній окнференції, яка лиш що почалася в Женеві.

Після сеї заяви, уряд не добиваеться загального розоруження, яке він признає неможливим, але стоїть за окружним розоруженнєм, себто за тим, щоби сусідні держави поробили зі собою розоружні договори.

Лишень щодо розоруження на морю уряд думає, що держави світа вже тепер можуть повести далі діло загального розоруження, яке було почате на розоружній конференції в Вашинґтоні пару літ тому.

ЗАМІТНА ПОЛІТИЧНА ПОБІДА.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА., 18. мая. При правиборах („праймеріз"), які мали іменувати кандидатів партій на становище федерального сенатора, побідив конґресмен В. С. Вер.

Мав він дістати понад 100,000 голосів більше, як найповажнійший його противник, сенатор Пепер. Пиншо дістав розмірно дуже мало голосів.

Побіда Вера замітна тим, що він станув явно за обмеженнєм прогибіційного закона.

ЗАПОВІДАЄ ВЕЛИКІ ПОЖЕРТВОВАННЯ.

НЮ ЙОРК, 18. мая. — Себастіян Кресґе, властитель цілого ланцюха крамниць того імени, який призбирав маєток в сто міліонів долярів, почавши бизнес з 8 тисяч долярів, заповідає, що незадовго розділить на добродійні цили 23 міліони долярів.

АДВОКАТИ ПРОТИ ПОЛІЦИЙНИХ ПОБОЇВ.

НЮ ЙОРК, 18. мая. — Нюйорське Товариство Правників внесло публичний протест проти поступовання поліції зі злочинцями. Товариство підносить, що кілька тижнів тому начальник міської поліції признався в відчиті перед сим товариством, що він самий приказує поліції поступати зі злочинцями остро та деколи їх побивати. Товариство називає таке поступованнє брутальним та звертає увагу поліції, що воно ніяк не може причинитися до зменчення злочинів.

СМЕРТЬ ЛЕТУНА.

ШИКАҐО, 18. мая. — Підчас страшної бурі, що лютувала в сій околиці, погиб підчас летничої катастрофи Рос Керкпетрик, 31-літний летун, служачий на кораблі Мейден Дірборн, що належить до Фордової Моторової Компанії.

НОВЕ ПРИМІНЕННЄ РАДІЯ.

ВАШИНҐТОН, 18. мая. — З нинішним днем почав департамент фльоти розсилати плаваючим по морю кораблям вістки про погоду.

Вістки сі будуть пересилані радіом правильно що дві години. Розсилкою занялися радіові стації уряду фльоти здовж Атлянтійського побережа.

ВБИЙСТВО РОБІТНИЧОГО ОРҐАНІЗАТОРА.

НЮ ЙОРК, 18. мая. — Недалеко від рибного ринку на долині міста найдено нині раненько тіло Віліема Джосефа Мека, який був орґанізатором юнії робітників, що працюють при ловлі риби. В тілі його найдено кілька ран від револьверових куль.

Поліція розвела слідство та вже арештувала одного підозрілого чоловіка. Кажуть поліційні детективи, що основою убийства була суперечка на тлі робітничих відносин.

ПІДОЗРІВАЄ ОТРОЄННЄ ДОЧКИ.

НЮ ЙОРК, 18. мая. — Джан Пекарек вніс до місцевого суду прозьбу о дозволеннє йому добути назад з гробу тіло його дочки, пані Марії Льорґоля, котра померла 17. марта 1925. року. Батько хоче дати тіло лікарам для хемічних розслідів, бо він побоюється, що дочка впала жертвою отроєння.

На переслуханню він сказав, що він чув самий, як дочці грожено отроєннем. Суддя дав дозвіл.

ОБЖАЛОВУЮТЬ ЗАЛОГУ КОРАБЛЯ ЗА ПИЯНСТВО.

НЮ ЙОРК, 18. мая. — Сімнайцять пасажирів корабля Сенеки, котрий ушкодився підчас своєї подорожі на океані недалеко від Міямі, на Флориді, а відтак наїхав на мілину, зложило в суді заприсяжені зізнання, що корабельна залога була пяна та що моряки не дбали ні трохи за ратування життя пасажирів, коли корабель попав на мілину.

ЗБИРАЮТЬ ФОНД ДЛЯ КОНИЙ.

НЮ ЙОРК, 18. мая. — Нюйорська Жіноча Ліґа Для Звірят збирала нині по місті жертви на виставленнє публичних місць для напування коний. Містом їздив величезний трок, запряжений в два коні, на який жертводавці скидали свої жертви.

ЕПИСКОП БОЇТЬСЯ ЗРОСТУ БЕЗБОЖНОСТИ.

ҐАРДЕН СИТІ, Лонг Айленд, 18. мая. — На зїзді лонгайлендської дієцезії епископальної церкви виступив епископ Ернест Стайерс з промовою про зріст безбожности в Америці. Говорив він, що наслідком зросту комунікації завдяки автомобілеви під всіми великими містами стали зростати передмістя. В них, однак, населеннє зовсім не дбає за церкви. Мають навіть случатися такі оселі зовсім без церков.

Народний Податок.

вяже американських Українців в таке звено, яке вказує, що ми живемо тут як гурт ідейно зорганізованих людей.

Народний податок платить кождий Українець добровільно кождого року по своїй добрій волі й по щирому серцю ще й тому, щоби допомогти Рідному Краєви визволитися з ярма.

Платить кождий, хто розуміє, що значить громадянська карність, любов до рідної стріхи і до свого ближнього.

Жертви належить слати на адресу:

OBYEDNANYE, P. O. Box 411, Philadelphia, Pa.

ДОМАГАЮТЬСЯ ЦЛА НА ЗАГРАНИЧНУ ЛІТЕРАТУРУ.

Монтреал. — „Товариство Монтреальських Публіцистів" внесло оноді до канадійського правительства петицію, в якій жадає, щоб правительство наложило цло на літературу заграничних країв, бо вона виробляє небажаний для Канади вплив між канадійським населенням, як також дуже шкодить канадійським видавництвам.

СТО ТИСЯЧ ДИКИХ ГУСИЙ ПРИЛЕТІЛО ДО МАНІТОБИ.

Варрен, Ман. — На початку травня прилетіло до цеї околиці коло сто тисяч диких гусий. Вони діляться на чотири окремі ґрупи, з яких кожна має свойого провідника. В кожній ґрупі находиться від три до чотири тисячі птахів. Вони почали злітатися на степи, що є на північ від Варрен, перед двома тижнями. — З них взяли рухомі образці в середу, 5. травня; також їздили автомобілями поміж них, і вони навіть крилами не рухнули, тільки що голосно ґеґали. — Відси вони відлетять над північний кінець Лейк Манітоба, де будуть нестися і плекати молодих.

ВВІЗ БАРАБОЛЬ ДО КАНАДИ ЗАБОРОНЕНИЙ.

Оттава. — Канадійське правительство заборонило ввіз бараболь з Европи, островів Азорів, Острова Ст. Пере і Мікелон та з Каліфорнії. Висилки бараболь зі стейту Пенсилвенії, Вест Вірджінії і Мериленд мусять мати цертифікати, стверджуючі, що бароболі не спроваджені із заборонених країв. Не досить того, канадійські урядники не перепустять до Канади таких бараболь, на яких є бородавки.

ПЯТЬ ОСІБ ОТРУЇЛОСЬ АЛЬКОГОЛЕМ.

В місточку Левіс, (Канада) померло пять осіб в наслідок отроєння алькоголем, а пять других находяться в шпитали. Усі вони пили ґорівку, куплену в бутлеґера.

СТРАЙК ЛІСОВИХ РОБІТНИКІВ У „ҐАЛІЦИЙСКІЙ СПУЛЦІ".

Повітовий Орґанізаційний Комітет „Селянських Спілок" Косівщини, до котрого належать усі мужі довіря лісових робівників повіту, проголосив страйку у фірмі „Ґаліцийска Спулка" і бойкот тої фірми. Страйк продовжується. Робітництво стоїть твердо при своїх домаганнях. Останні збори мужів довіря робітництва по основнім обміркуванні справи рішили рішучо не йти на ніякі уступки супроти визиску підприємців, хоч би праця у фірмі мала бути застановлена аж до найближчого року. Робітництво заявляє, що все одно воно не може навіть у тім найгіршім випадку нічого стратити, тому, що за 6-місячну працю в минулому році робітники не то що нічого не заробили але ще лишилися довжниками фірми на 30—40 золотих. Віче селян і робітників, котре відбулося дня 14. квітня в Косові, постановило підтримати страйк аж до повного успіху, а на тих, що зломили товариську солідарність, наложити загальний громадський бойкот.

ФАЛЬШІВНИКИ.

В селі Глубокім, сяніцького повіту, винайшли ще одну домашну фабрику банкнотів у якогось Вавжиньца Велюса, який фальшував 20-золотівки при при допомозі Єти Якубович з Риманова. Жертвою цих винахідників падали здебільша селяне на торгах.

СМЕРТЬ ВІД МАКУ.

Осип Плота, 11 літ, з Добрца Великого, воєвідства Калішського, був так великим аматором маку, що побився об заклад зі своїми колеґами, з якими пас корови, що зїсть цілий капелюх маку. Заклад був зроблений на 30 грошів, але на другий день мусіли його в страшних болях відвезти до шпиталю в Калішу, де він і вмер. Виявилося, що мак в шлунковi напучнявів і бідний пастушок попросту луснув.

ВІДБУЛИ ДОВГІ МЕДОВІ МІСЯЦІ.

Летеліер, Ман. — Тутешня молоденька пара на імя Бойс вернули недавно з довгих медових місяців. Вони виїхали автомобілем до Америки ще мин. року в падолисті і за той час переїхали 13,400 миль дороги.

Не кожда молода пара може позволити собі на подібні медові місяці.

ДЕСЯТЬ-ЛІТНА ДІВЧИНА ВРАТУВАЛА ХУДОБУ З ПОЖАРУ.

Ґілберт Плейнс, Ман. — В часі неприсутности родичів занялася стайня на фармі Делгатів. І коли полумінь обняла була вже майже цілу стайню, десятьлітна дівчина, бачучи неминучу смерть для худоби, вбігла до переповненої димом стайні і відвязала та випустила на двір десятеро коней та кілька штук худоби. Вона хотіла вратувати ще других четверо коней, та прибувші два фармері не пустили її до стайні з боязни, що моглаб сама згоріти.

СПРАВА КОРДОНІВ РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ.

„Тарс" доносить з Минська, що комісія в справі зреґульовання кордонів між Білорусією та Україною, складена з представників білоруської мозирської округи і української коростенської округи, постановила передати Україні 20 населених пунктів, що входили до тепер в склад мозирської округи.

ДЕРЖАВНИЙ ДОСТОЙНИК.

У Станиславові арештували голову державного уряду посередництва праці Казимира Антоніка, який завідував фондом безробітних, за те, що накрав сила грошей. Антонік, дізнавшись, що має передати папері свого бюра иншому, почав палити документи, щоби затерти сліди дефравдації. Поліція мусіла аж виважити двері його бюра, щоби його звідти добути.

НІХТО НЕ ЗНАЄ, ЩО СТАНЕТЬСЯ В ПОЛЬЩІ

НОВІ ВИРОБИ, ЧИ РЕВОЛЮЦІЯ?

ВАШРАВА, 18. мая. — Пілсудскі доконавши державного перевороту всеще не має ясного пляну що до дальших кроків. Він так знемігся, що заявив, що потребує кількадневного відпочинку і сну, щоби прийти до сил.

Національне зібраннє збиреться 28. мая в Кракові. До сього часу хоче Пілсудскі поступати після конституції. Колиж національне зібраннє вибере президентом особу неприхильну Пілсудскому, а державна машина буде мала опинитися в руках тих, проти кого йшов переворот, Пілсудскі готов піти проти конституції і не признати нового уряду.

Ліві сторонництва, на яких опирається Пілсудскі, стратили до него запал головно через те, що він не хоче оголосити диктатури та розвязати сойм і розписати нові вибори.

Ліві заявляють, що коли нема виглядів на нові вибори, то лишається тільки один вихід з того положення, а саме революція в Польщі.

ГАЛЄР БУДУЄ НОВИЙ УРЯД.

БЕРЛІН, 18. мая. — Доносять з Познаня, що ґенерал Галлер збирає війска до боротьби з Пілсудским. Армія його рекрутується в Лодзі і Калішу.

В Познані мав Галлер сформувати новий уряд.

Переговори між ним а Пілсудским розбилися.

Армія Галлера має числити 27.000 жовнірів.

КИНУВ ДО ЗЕМЛІ ПОЛЬСЬКИМИ ОРДЕРАМИ.

ВАРШАВА, дня 18. мая. — При похоронах жертв державного перевороту війсковий польський духовник Панась здер всі свої війскові польські відзначення і кинув під ноги ґенералови Дрешерови, що є горячим прихильником Пілсудского і брав участь в перевороті.

(Курат Панась є відомий зі своєї вшехпольської аґітації на Волині, яку вів між українським населеннєм ще за часів світової війни як австрійський війсковий капелян. — Пр. Ред.)

МІССОЛІНІ ВІДДАЄ ЧЕСТЬ ЗАЛОЗІ НОРҐЕ.

РИМ, 18. мая. — Премієр Муссоліні виголосив в сенаті похвалу для цілої залоги аерепляну Норґе та підніс велику вагу лету через північний бігун. Рівнож висловив признаннє італійській техніці, що збудувала так досконалий аероплян.

ХОЧУТЬ АРЕШТУВАТИ ПРЕМІЄРА УГОРЩИНИ.

БУДАПЕШТ, 18. мая. — З судових зізнань виходить, що премієр Бетлем був вмішаний в аферу з підроблюваннем французьких франків. По тій причині переведено в його домі ревізію.

З листів, які предложив посол Ґір виходить, що Бетлем обіцяв поміч фалшівникам. Бетлем одначе перечить цьому. Він заявив, що сьмішним булоби вірити, щоби він звірявся з такою справою перед того рода людиною як Ґір, яка завдяки щасливому припадкови дісталася до парляменту, а яка не визнається в ніяких справах, бо ледви що вміє читати і писати.

Розправі прислухувалися дипльоматичні представники чужих держав.

Кажуть, що Бетлем буде арештований.

ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ СЕБЕ ПЕРЕД СТРАЙКОМ.

РИМ, 18. мая. — Фашисти покликали до життя нову державну інституцію, названу міністерство корпорацій, яка буде мати нагляд і контролю над цілою індустрією.

Протифашистські орґанізації робітничі і капіталістичні мають бути розвязані. На їх місце повстане 13 нових орґанізацій, які будуть обнимати робітників і фабрикантів.

Назначені спеціяльні суди до вирішення спорів між робітниками, а працедавцями.

Тюрмою будуть карані ті, що вийдуть на страйк, який не був дозволений згл. оправданий судом.

Закон відноситься і до умових робітників.

ВИМІНЮЮТЬ СТУДЕНТІВ.

ПАРИЖ, 18. мая. — Маркус М. Маркс з Ню Йорку перебуває тепер в Парижі, щоби уреґулювати квестію обміни студентів.

Той крок є тільки одним з великої міжнародної акції, яку хоче М. Маркс перевести. Цілею тої акції є перевести виміну в студентах між Америкою і Европою.

Таку виміну переведено вже досі з дуже добрим успіхом між Німеччиною а Америкою. Студенти остають на чужих університетах рік або два, а опісля вертають до своїх країв.

Таких студентів, що вчаться в чужих краях дорогою виміни, є вже тепер кілька тисяч.

МАЙНЕРИ ХОЧУТЬ ДАЛЬШИХ ПЕРЕГОВОРІВ.

ЛОНДОН, 18. мая. — Лідери майнерських юній прибули до Лондону, щоби переговорювати з премієром Болдвином вугляну крізу та знайти спосіб на закінченне страйку.

Загальна конвенція майнерів відбудеться в четвер і вона вирішить остаточно про те чи страйк має далі продовжатися, чи мають бути відновлені перервані переговори.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
[illegible] newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодинокі числа три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗАЙШОВ У СЛІПУ ВУЛИЦЮ

Пілсудскі доконав державного перевороту. Що до цего нема ніякого сумніву. Сталося те, про що говорили і писали в Польщі майже від року. Перевороту того доконав Пілсудскі під теперішню пору ще й тому, що на такий самий переворот заносилося з боку монархістів. Пілсудскі їх тільки випередив. Та не в тім тепер справа. Важнійше тепер те, як розвинуться дальші події.

Всі були того переконання, що Пілсудскі стане військовим диктатором. Щось в роді Прімо де Ревери в Еспанії або Муссоліного в Італії. Що скаже вибрати себе коли не президентом то принаймні премієром. А Пілсудскі по перевороті на велике здивованнє всіх заявив, що буде хоронити конституцію і поступати по закону та що жде на Національне Зібрання та вибір нового президента Польщі.

В тім і корінь лиха. Бо коли Пілсудскі схоче поступати після конституції, то не богато він зможе вдіяти, бо після конституції властиву силу в Польщі будуть далі творити його вороги. Ті самі, проти яких саме він робив державний переворот.

Це добре знають сторонники Пілсудского, себто ліві течії. Тому вони домагаються розвязання парляменту і нових виборів. Тому бажають собі, щоби тимчасово вся влада була при Пілсудскім. Щоби він став справжнім диктатором та покликав до помочі і співпраці кабінет міністрів, зложений з самих лівих. Тому вони домагаються видання закону про вивласнення земельних власників і роздачі землі селянам без викупу, бо в той спосіб думають знищити ґрупу землевласників, яка уявляє собою в Польщі значну силу і дає найсильнійший контингент монархістам, що є найбільш завзятими ворогами Пілсудского.

Пілсудскі стоїть отже між молотом а ковалом. Між Вітосом і монархістами, які після конституції мають силу в Польщі, а лівими течіями і армією, які мають фактичну силу і владу. Між обома тими силами стоїть трета: національні меншости, які були весь час противниками дотеперішньої влади. Вони є природними союзниками Пілсудского і тут заходить питаннє, як поставиться Пілсудскі до їх проблеми. Національні меншости вирішать його судьбу, бо коли вони відмовлять йому опори, не буде він в силі вдержатися навіть і по нових виборах.

До виборів буде міг ще Пілсудскі опиратися на армії і робітництві. При їх допомозі та диктатурі міг би він задержати тимчасову владу і перевести вибори з більшістю для себе. По виборах міг би знова зложити диктатуру і правити вже після конституції. Та це можливе тільки в тім випадку, коли національні меншости підуть за ним. Пілсудскі не буде в силі перевести санації польської держави, коли схоче опертися на конституцію. Це в теперішніх часах неможливе. Він може хиба тільки удавати перед світом, що держиться конституції, а на ділі правити як диктатор. Инакше нічого не вийде з цілого його перевороту ні для нього ані для тої справи, яку він заступає.

ЖИТТЄВЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ

Одною з основних признак цивілізованого чоловіка є бажаннє будувати собі й удержувати дім для своєї рідні та забезпечувати родину на случай, якби його не стало.

На дорозі до сповнення сього бажання стоїть богато перешкод. Чоловік не зможе зложити відповідної суми гроша, просто через те, що він не вміє складати, не має сили постійно відмовляти собі видатків на біжучі вигоди. Він може захоріти та знищити свої ощадности недугою. Його може заскочити смерть, і одним замахом покласти конець всім його старанням за забезпеченнє родини.

Здавалобися, що все те неминуча доля людини, що на все те ніякої заради людський розум придумати не може. А прецінь якраз на ті недостачі й трудности людський ум придумав спосіб. Життевим досвідом дійшов він до зовсім досконалої заради. Людина не потребує боятися ні недуги, ні нездібности ощаджувати, ні навіть смерти.

Средством до сього стала орґанізація всіх тих, які мають такі власне цілі цивілізованого чоловіка. Обеднанне всіх людий, які хочуть забезпечувати свій дім, стало средством до осягнення сеї цілі. Таке обеднаннє називеться обезпеченнєм. Воно дає запоруку, що родина буде забезпечена на случай нещастя, недуги або смерти. Воно сповняє головну, засадничу потребу цивілізованої людини. В цивілізованих краях по сему власне й пізнають цивілізовану людину, що вона платить обезпеченнє і в сей спосіб запевнює свій дім та свою сімю.

ФРАНК ПО СТАРОМУ

Нюйорська грошева біржа занотувала в понеділок новий здобуток для франка. Здобуток справді досі небувалий: Ще ніколи французький франк не стояв так, як тепер.

Осяг його полягає в тому, що на вчорашній біржі цитували його ціну понизче 3 центів за штуку. Для гроша, що мавби вартувати понад 19 центів, се справді скандальний рекорд, головно коли зважити, що анґлійські гроші пораз перший піднялися понад свою пересічну вартість.

Сей упадок зараз заалярмував французьких економістів. Стали глядати за ріжними причинами. Найбільше з них каже, що причиною є утеча французьких капіталів з Франції.

Здержати сю утечу моглаби лишень поправа фінансового стану краю, але сей може тепер поправитися хиба лишень дорогою кращого розложення податків, а се знова викликалоби втечу капіталу з Франції. Значить, куди не верти, треба вмерти.

ДАРЕМНІ ЗУСИЛЛЯ

10. травня найбільший польський патріот, перший її президент і фельдмаршал Й. Пілсудский обернувся в бунтівника і підняв повстання проти законної влади в Польщі.

Це є яскравим доказом, що в польській державі панує повне безправя і брак всякого правного державного життя. Коли вже така визначна особа, як Пілсудский, змушена ставати на шлях революційної боротьби, то ясно, що там немає леґальних шляхів для боротьби проти тих окремих політичних ґруп і підґрупок, які правлять сучасною Польщею.

Дійсно, коли придивитися до сучасного внутрішнього життя Польщі, навіть зовсім поминаючи національне питання там, а лише беручи на увагу виключно польські національні уґруповання, то доведеться сконстатувати, що жадна з них не має там більшости і не має можливости провадити нормально політичне життя держави. Кожна з польських політичних ґруп остро ворожа иншим; тому, коли й трапиться яканебудь тимчасова згода між ними про розділ влади, то вона тревае дуже коротко. Кожна ґрупа намагається використувати другу для своїх цілий; тому там панує вічний розлад і крізи влади. Коли до того додати й остру непримиримість ріжних національностий, які Польща силою захопила в свої лабети; то стане цілком ясно, що така потвора не може нормально жити. Навпаки вона буде постійно в хаосі та внутрішній боротьбі.

Крім того Польща не має жадного сусіда, який не бувби до неї гостро ворожим, або лише стриманим до часу. Ще не ставши на ноги, вона вже почала заборчу війну з Україною, Литвою, намагалася захопити у Чехів Тешин, а в Лотишів Двинськ та Латґалію. Антанта одірвала від Німців величезні кавалки німецьких земель і віддала їх Польщі, зробивши їй тим досить кепську прислугу. Німці залишилися непримиримими ворогами Польщі.

Маючи внутрішню гостру національну й соціяльну боротьбу, Польща на додаток зі страхом вижидає кожної хвилини нападу від своїх зовнішніх ворогів. Кожному польському політикови невідступно перед очима стоїть примара відроджуючоїся Німеччини та сниться, що й большевія поволі зможе прийти в силу і заявити свої претенсії на українські землі. А за ними звичайно підніметься проти Польщі білоруський елемент та литовський, спіраючийся на литовську державу.

Це примушує Польщу тримати одну з найбільших і найдорожчих армій в Европі, тримати величезні кадри тайної і явної поліції, жандармерії та ріжних урядників. Це все налягає страшним тягарем на буджет держави. Одна армія забирає половину державних приходів.

Крім того кожен польський урядник, кожен польський політик і військовий сам має сумніви, і то часом дуже великі, щодо довгого істнування польської держави, а тому старається як найбільше заробити на своїй службі. Це породило страшну корупцію в краю. Державу обкрадає кожен, хто тільки може, починаючи від найменьшого урядника і кінчаючи самим міністром фінансів (Лінде). Крадіж дійшла до таких розмірів, що вже сам міністер фінансів в однім з своїх докладів минулого року констатував, що за рік розкрадено 25% державного буджету.

Ґеоґрафічне положення Польщі таке, що вона, економічно ізольована від своїх сусідів, не може істнувати. Вона не має своїх сирівців для провадження власної промисловости хочби в тих розмірах, які були на її терені до війни. Не має також і своїх власних ринків для збуту навіть тих нечисленних фабрикатів, що вона тепер виробляє. Для нормального економічного істнування їй потрібні зовнішнї ринки для набуття собі як найвигіднійше сировини та збуту своїх продуктів виробництва.

Таким природним ринком для неї може бути Велика Україна, яким вона вже й була, коли Польща разом з нею знаходилися в складі російської держави. Але тепер навіть Радянська Україна є ворожою Польщі ізза анексії українських національних земель.

Крім того Україна, сходячи в склад совдепії, стала тереном економічної експльоатації Московщиною. Тому хочби навіть Україна й хотіла навязати тістійші економічні відносини з Польщею, вона того не зможе зробити до того часу, поки сама знаходиться в лабетах Московщини. Лише самостійна Україна змоглаб увійти в якісь економічні відносини з Польщею. Але тут знову зявляється для Польщі перешкодою те, що Польща окупувала українські землі: Галичину, Волинь, Підляся та Холмщину, від яких ніяка українська національна влада й ніколи не відречеться.

Чи не найбільша траґедія Польщі лежить в її ненормальних, заборчих відносинах до України. Україна цілком може обійтися економічно без Польщі. Вона може провадити, без ніяких трудностий для себе, економічний бойкот Польщі чи економічну війну з нею, але Польща цього не зможе довго витримати. Хиба вона знайде, через голову України і Білоруси, якісь шляхи економічних зносин з Московщиною, що одинока зможе заступити їй Україну.

Це дуже добре знають самі Поляки. Тому частина з них, з Ґрабським да Домбським на чолі, гадає, що Україну Польща з Московщиною можуть сейчас поділити між себе, аби не дати їй стати на ноги. З того й випливає їх русофільство, що нераз так яскраво зазначалося в їх політиці, або в політиці ще правійших ґруп.

Ліві ґрупи, а разом з ними й Пілсудский, держаться противної думки; вони знають більше ніж праві ґрупи силу національного руху взагалі, а українського зокрема, і не вірять у відродження Росії, обеднаної з Україною. Крім того вони бояться великої Росії, межуючої з Польщею. Так само бояться вони й великої, сильної України; вона, на їх думку, завжди булаби в приятельських відносинах з Німеччиною, найстрашнійшим ворогом Польщі. Тому Пілсудский і ліві ґрупи держаться тої гадки, що Україна повинна істнувати незалежною від Росії, але не бути сильною. Словом вони хотілиб мати буферну державу, яка йшлаб на їх поводі. Звідси й випливає ідея Пілсудского „Велика Польща", та відродження старої Ягайлонської ідеї, що тепер проявилась у пілсудчиків, про тіснійше співжиття України, Литви й Польщі.

Таке трагічне становище Польщі стало причиною постійного *політичного* та *економічного* кризису в її нутрі. Тепер Пілсудский, побачивши, що Польща стала на межі своєї загибелі, не знайшовши леґальних шляхів до боротьби з політичною камарилею, яка, на його думку, веде Польщу до загибелі, підняв військове повстання.

Але прихід його до влади не врятує Польщі від дальшого економічного нидіння та занепаду. Політичне життя він може трохи виправить. Може вся політична боротьба з вулиць і ріжних публичних зборищ та преси перейде в підпілля. Але це Польщі не врятує.

Польща ніколи не найде у себе ні одного чоловіка, ґенія, державного мужа, ні політичної ґрупи, яка освідомилаб собі дійсні причини, що загрожують самому істнуванню Польщі та постаралася усунути їх. Ті причини: польський імперіялізм; ідея великодержавної політики, збудована на насильстві й захваті. Добровільно Польща ніколи не стане на шлях пасивної політики невеликої держави-буфера, положеної поміж такими колосами, як Німеччина та сучасна совдепія, а в майбутньому (й віримо, недалекому) Україна. До цього примусять її лише реальні відносини сил.

Ні Пілсудский, ні хто инший, не поліпшить ґеоґрафічного положення Пільщі, та не знайде нових жерел її самостійного економічного життя.

Спроба Пілсудского принесе лише нове розчарування Польщі. Коли він і піднесе тимчасово її трохи вище, то й падати доведеться їй важче. Народжені плазувати — не зможуть літати! Так і Польща.

ВОРОГИ ПОСТУПУ.

„Ниніщний світ — як бачимо — старий. Він має вже досвід століть. Людський ґеній вже вичерпався, не відкриє більше нічого".

Таке сказав старогрецький фільозоф Арістотель у другій книжці своєї „Політики" — тому дві тисячі літ. Що сказав би цей великий вчитель Олександра Великого, колиб так ожив на хвилю й кинув оком на теперішній світ, такий інакший від тодішнього.

Але й великі мислителі нової доби говорять подібне. Ля Бріер каже: „Ту е ді" (Все вже сказано), „Жиємо за пізно". Вже пять тисяч літ працює людський ум. Нам не остає ніщо, як перетравлювати думки давних мистців.

Дідро каже також, що людський ґеній в його часах осягнув остаточну границю. „Поставлено Гераклеві стовпи для людського знання. Їх переступити не зможе людський ум". Дідро помер, коли ще не знали ані людства, ані парових кораблів, ані конструкції висячих мостів і т. д.

Сіллі, міністер за часів Генрика IV. пише про найліпшу артилерію, яку має Франція й якої напевно світ більше не побачить. Але хтож тоді (в 1600-му році) думав про далекострільні гармати з часів світової війни?

Коли Лянж і Кінкет придумали новий, раціональний спосіб освітлювання, найшлися такі, що протестували. Мадам де Жанлі писала тоді: „Відколи введено моду лямп для освітлювання, бачимо молодих людей, що носять окуляри. Добрий зір мають хіба старі, котрі не занехали давного доброго звичаю читати й писати при каганці".

Небаром потім винайшли світляний ґаз. Карло Нодіє осуджував той винахід: „Коли дерева повсихають, коли образи втратять свою краску й потемніють, коли люде з часом видусяться, одиноким виновником буде ґаз".

Колиж ґаз заступили електрикою, Максім ді Камп заявив, що електричне світло є найгірше з усякого світла: „воно осліплює а не освічує". Едмунд Тексіє каже: „Париж не заадоптує того труплячого світла, що надається радше для ілюмінації цвинтарів". Нині Париж потопає в морі електричного світла.

Таксамо ворожо віднеслися до Стіфенсонового винаходу: залізниці. Подібне було й з паровими кораблями. Діонізієму Папінови розбили його першу парову машину. Фультон, винахідник пароплава вмер передчасно на удар серця. Саваж, винахідник корабельної шруби помер у шпиталі для божевільних. Филипа Лебоґа, винахідника світляного ґазу, вбито на Елізейських полях, Михайла Сервет-а, відкривця системи обігу крови, спалили живцем на кострі в Женеві, Андрія Весаріо, творця порівнуючої анатомії засудили на смерть, а потім помилували. Всетаки він помер із голоду. Жакар-а, винахідника ткацького варстату, тяжко побили ліонські ткачі. Вони хотіли вкинути його до ріки Родану. Із розпуки самовбиством покінчив Горацій Велс, відкривець етера. Завдяки етерови хірурґи можуть оперувати хорого без болю.

Вистане цих небагато багатомовних примірів, щоби пізнати, скільки жертв забрали забобони. Людскість у 20. століттю зрозуміла вже, що поступ і винаходи є добродійством людей.

ПІД НАПОРОМ НАЦІОНАЛЬНОЇ СТИХІЇ.

Жмінка спостережень і вражінь з подорожі по Радянській Україні.

(З одної розмови власного кореспондента „Діла").

Варшава, 27. квітня.

Кілька днів тому повернув з Рад. Союзу варшавський соймовий справоздавець кількох жидівських ґазет, ред. Б. Зинґер, який виїхав був туди три місяці тому спеціяльно задля познайомлення себе з тамошніми відносинами. В березні ц. р. він був м. и. по кілька днів у Харкові, Київі, Одесі, Житомирі й инших містах Наддніпрянської України та знайомився з місцевими відносинами й характеристичними умовами життя. Жмінка його уваг, які він висловив у розмові з Вашим кореспондентом, заслуговує з огляду на особу шан. інтерльокутора, — людину наскрізь обєктивну і далеко не комуністичних переконань, — на повне довіря.

На мою думку — казав ред. Зинґер — т. зв. національної проблєми в Рад. Союзі нині взагалі немає, — колиж є, то цілком иншого характеру, ніж той, до якого ми привикли ось хочби в Польщі. Нема національної проблєми в культурному розумінні, бо культурні потреби всіх народів у межах Союза мають найширше поле до виявлення себе, — очевидно з тими обмеженнями, які радянський устрій, як комуністичний, згори передбачує та якими свободу людської думки болючо звязує. Колиж нпр. річ іде про Україну, то національно-культурний рух прийняв там такі розміри, що легковажити його чи неґувати — це просто нісенітниця. Фактом є, що українізація державних установ доводить вже до плачів недавно пануючу ще російську меншість: старих урядовців Москалів, які зо трицять років прослужили урядуючи на російській мові, змушують тепер вивчитися української мови. Одні з них „саботують", нарікають і просяться, що, мовляв, це вже не по їхнім силам, але що вони не хотять покидати „родной Украины", инші зі страху втратити посаду таки наломлюються. З важливих українізаційних здобутків можна навести пляновуі солідну підготівку до повної українізації харківського університету та утраквізації одного з найкращих старих російських театрів — одеської опери. Нині кидається уже зразу у вічі український зовнішній характер міст. Передусім яких 75 процент (нпр. у такому Харкові) усіх вивісок є виключно на українській мові. Не треба забувати, що всі установи — це установи державні (удержавлені), а що їх вивіски українські, то й взагалі всюди видно лише українські написи. Український напис маєте теж однаково над крамницями, що й на трамваєвому білеті, словом: скрізь. Будь-що-будь характеристично, що трамваєвий кондуктор у Харкові викликує „вулицю" і „майдан", коли ще три роки тому кликав „уліцу" і „площадь". Щодо мови на самих вулицях міст, то у Харкові й Одесі таки переважно чути російську мову. Зате у Київі лунає мова українська. Правдою є, що Україну українізують найбільше — Жиди. Це пояснюється тим, що вони зрозуміли значіння української стихії, вивчили перші українську мову, та скрізь її поширюють. Характеристично, що присланий із Москви до Харкова в офіціяльній місії один російський Жид Каганович став одним із найзавзятіщих пропаґаторів українізації.

Коли під культурним оглядом центр, кермуючий внутрішньою політикою Союза, іде на руку вимогам мас, то про господарську ділянку трудно сказати це. Можна пояснити це тим, що большевики взагалі підпорядковують інтереси селянських мас інтересами з промислу, а що Україна є країною аґрарною, то така большевицька політика болючо бє по селянських масах. Такі насильні господарські методи комуністичної влади, як нпр. накидування низьких цін на збіжжа й неуможливлювання селянам безпосереднього контракту з приватним прадавцем, дають тим більше почувати себе при одночасній доріжні промислових виробів як спеціяльна кривда українського населення, що Україна є фактичним шпіхліром Росії. І тому теж фактом є, що українські селяне кажуть гірко про большевицьку владу: „Вони зняли нам кайдани, але з кайданами і чоботи"!...

Дуже обережні є московські большевики в переведенні своєї національної політики — коли йде мова про армію. Правда, можна инколи почути і українську команду, але здебільша вона є російська.

Арґумент, що нинішня національна політика російської комуністичної партії чи то центральних орґанів Союза це лише тактичний маневр, — є на думку п. Зинґера — нестійний. По сумних досвідах з війною проти УНР. та з повстанчим рухом, большевики прийшли до переконання, що це лише єдиний спосіб замирення України. При цьому безумовно грало ролю бажання викликати такою толеранційною політикою супроти народів Рад. Союза закордонну ірреденту. Москва має інтерес у такій політиці до того часу, як довго наслідки цієї політики не зачіпають господарських і мілітарних інтересів Росії, як такої. Инша річ, що не вірять у можливість національно-московської реакції супроти Українців, бо український національно-культурний рух зайшов уже так далеко, що треба би хіба страшних репресій, аби здушити його, — а на таку реакцію московські большевики ані взагалі Москалі не мають навіть сили.

Про суперечки поміж Харковом та Москвою ш. інтерльокутор чув, але блищих даних не знає. У Москві від часу до часу нарікають на „шовінізм Харкова", при чому московські комуністи бідкають, що українські, партійні комуністи-інтеліґенти йдуть часто проти волі Москви разом з українськими „шовіністами" - інтеліґентами. Щодо інтеліґенції — вона живе дуже марно, у надзвичайно важких матеріяльних умовинах, при одночасній дуже важкій праці: поруч з обовязками службовими інтеліґенти переладовані є всілякими примусовими обовязками громадського характеру.

Реасумуючи коротко повище сказане, нинішні відносини на Рад. Україні находяться під знаком стихійного зросту українських національних сил. Це є ствердженням істнуючого фактичного стану. До яких можливостей може довести цей зріст українських національних сил у будучому з огляду на Москву, комуністичний устрій, сусідів і т. д. — це вже окреме питання....

Списав І. Кедрин.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ДІТРОЙТ, МІШ.

Свято Івана Франка.

В десятьлітну річницю смерти незабутнього борця за волю українського народа Івана Франка, устроює мужесько-співацьке тов. „Бандурист" в Дітройт при співучасти мішаного хору співацько-драматичного кружка ім. Котляревського з Гемтремк, ювилейний концерт в німецькій гали при 24-ій ул. і Мішіган евені.

Ціль концерту є взнесла і патріотична. Чистий дохід з цего свята є призначений на будову памятника на занедбаній до нині могилі Івана Франка. Маємо надію, що наше свідоме громадянство зрозуміє значінне і вагу цего так великого народного свята та своєю численною присутностю почтить память того, котрий життє своє посвятив для добра свого нещасного народа.

Подрібна програма цего свята буде оголошена своєчасно в часописях.

КЛІВЛЕНД, О.

Громада будиться.

Читаючи „Свободу" все подибую дописі з ріжних місцевостий, лишень з нашого міста вже довший час нема жадної вісти, так як би ми завмерли.

Та що правда то й не гріх. Через два роки про нашу громаду не було що й згадувати. Змінилося дещо доперва тоді, коли прибув до нашої парохії о. Л. Левицький. Тоді й наша громада троха віджила. При гр. католицькій церкві зорґанізовано „Січ", яка має тепер більше як 50 членів і є надія, що вона зросте ще в двоє або й в троє.

Завдяки о. Левицькому і Й. Букаті зорґанізувалася в нас діточа банда, котра сего року на Великдень своїм ґраннем заціковила не тільки Українців, але навіть чужинців.

Маємо рівнож добрий церковний хор під управою місцевого дяко-учителя Й. Букати. Того року Тов. „Боян" (з котрого складається церковний хор) відіграло кілька представлень та дало кілька концертів, а є надія, що буде співати ще і на редіо, до чого вже й приготовляється.

Василь Далич.

ВІЙНА.

Війно, стара, ненаситна богине,
Скільки людий з вини твоєї гине!

Маниш ти їх лавровими вітками,
Щоб опісля сміятись над кістками.

Покажеш їм веселі виднокруги
І кинеш стрімголов на дно наруги.

Зіниці осіниш огнями чарівними
І розпістреш ніч чорну понад ними.

Говориш, що ведеш до слави і до волі,
Вони ідуть, а там — могила в чистім полі.

Війно, яка гидка ти й осоружна,
А всеж таки приваблива, потужна.

Бо люди все таки не тратять віри,
Що почислиш їх жертви і офіри,

Що нагороду даш їм за лицарство,
Рабство зметещ і винищиш варварство.

А ти регочешся беззубими устами,
Пеш людську кров і граешся кістками.

Той регіт твій лунає ще до нині
Пекольним гомоном по Україні.

І від коли мабуть людство істнує
Ти не сміялася так злобно і—так всує!

Богдан Лепкий.

НОВА ОРГАНІЗАЦІЯ.

Загальні збори „Союзу Українських накладень і книгарень".

Дня 11. м. м. повстала нова професійна орґанізація, якої недостачу відчували вже давно ті, що стали тепер її членами, а навіть неодин член громадянства, засуджений долею нашого слабенького видавничого руху. Представники від 25 установ зійшлись на перші загальні збори „Союзу українських накладень і книгарень", якого статут, прийнятий точно по зразкам таких самих чужинних орґанів, лежав довго по ріжних установах, заки влада його затвердила.

Проводив зборам голова М. Галущинський. Обширний реферат про завдання Союзу виголосив п. М. Матчак. Перевівши сумні анальоґії між нашим сучасним книжковим рухом і чужинним, вказав на необхідність покласти основи під орґанізацію видавців і книгарів для спільної мети: кращого поширення книжки. Дотеперішня видавнича та книгарська праця йде непробитими шляхами, по дилетантськи, у розбіжних напрямках.

Внутрішні взаємини між книгарнями та видавництвами є так само неусталені, як і зовнішній ринок збуту книжки. Союз має в програмі не тільки охорону чисто професійних інтересів членів, але й полагодження найбільше пекучих питань відношення до авторів, порозуміння з ними, і з друкарськими робітниками. У першу чергу будуть це справи книгарського внутрішнього та зовнішнього обороту та найдення норм видавничого права.

У дискусії над рефератом забирали голос: проф. М. Галущинський, др. М. Рудницький і О. Навроцький. Вибрали управу нового Товариства, до якої ввійшли: М. Таранько, голова; члени виділу: пп. Громницький, Вінцковський, Матчак, В. Паліїв і Постолюк, а Ганусяк і Жаровський як заступники.

ЧОМУ МИ БІДНІ.

Українські „муншайнвари",
Час вам розум мати
І горівку геть до чорта
Від себе прогнати.
Бо горівка та проклята
Лиш на зло наводить
І багатих господарів
В убожество зводить.
Ведіть дітей не до пянства,
Тільки до просвіти,
Бо будуть вас проклинати
Ваші власні діти.
Як не будем піячити,
Не будемо бідні;
Будем жити у достатках
Тай будем свобідні.

Николай В. Денис.

ДИВНІ РЕЛІКВІЇ.

Хто відвідав би мекленбурську лічничу місцевість Доберан, побачив би, які там є на цвинтарних нагробниках гумористичні написи. Але мало хто знає, що в церкві тоїж місцевости давнійше була збірка дивних мощів. Пригадує це тепер англійська преса. Подає вона за „Юніверзел Меґезін-ом" із 1768 року, що у тамошній церкві були такі мощі: вязанка сіна, яку в вифлеємській стайні оставили три царі; серветка, якої уживав молодий на весіллю в Канаані; кусень Йосифового плаща, який остався був у руці Путифари; ножиці, якими Даліла відкраяла Самсонови волосся; один із каменів, що ними Давид кидав у Ґоліята; кусень із рибацької сіти святого Петра.

ПОЧИН ДО СТВОРЕННЯ СПІЛЬНОГО ФРОНТУ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШОСТЕЙ У ПОЛЬЩІ.

В днях 19—22. квітня гол. Обєднання д-р Дмитро Левицький і член Центр. Комітету ред. Дмитро Паліїв вели у Варшаві з доручення У. Н. Д. О. переговори з представниками Білорусинів, Німців і Литовців у справі **створення спільного Комітету для оборонної акції перед польським екстермінаційним походом.** Вступні переговори дають надію, що вже в короткому часі прийде до тісної співпраці та до створення спільного Українсько-Білоруського-Литовського Комітету.

НОВІ МАТЕРІЯЛИ ДО БІОГРАФІЇ ІСУСА ХРИСТА.

Книжка жидівського історика Йосифа про жидівську війну здавна була найважнійшим жерелом для біографії Ісуса. А дотепер мало є звісно, що в українських Хазарів (які не є жидівського походження, але які приняли жидівську релігію) був відпис арамейського ориґінального тексту історії Йосифа, перекладеної на російську мову около 1000-го року. Фільольоґи Айзлер і Райнах розсліджували наново цей документ і ствердили, що є правдивий. Є там представлено коротко життя Ісуса, але не згадується імени Ісуса. Згадано теж Оливну гору й ролю Пилата.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ

Вол. Білор., Плейнфілд, Ню Джерзі. — Згадані Вами чутки можливо й були на стовпцях ґазет московських аґентів, які хочуть зневірити народ у власні сили, а відтак зневірений загнати в московські лабети. Про стан Земельного Гіпотечного Банку писали недавно старокраєві ґазети, що банк покінчив уже підписку на першу емісію та почав підписку на новий міліон.

СМЕРТЬ ВИНАХІДНИКА.

Застрілився в Тарнові народний учитель, якого імя 20-кілька літ тому заблисло авреолом слави — Поляк Іван Щепанік. Винайшов він тоді коліровий друк на шитві, а пізніше колірову фотоґрафію, непробивний панцир, апарат до копіювання різьб. Цар Микола II. і цісар Франц Йосиф I. нагородили його почесними відзнаками. Щепанік виїхав до Берліна, пізніше до Дрезна та Відня, де в окремих лябораторіях, при допомозі величезного капіталу німецьких фірм працював над новими винаходами. Одначе він не в силі погодитись з систематичною збірною працею інжинірів, професорів та вчених і обезсилений боротьбою з могутніми чужинними орґанізаціями вертається до рідного Тарнова, де в нервовім розстрою накладає на себе руку.

В. Будзиновський,
свобідно за Ґерстенером.

РАДНИК ЖЕНИТЬСЯ.

(20)

— Я не так сплячий, як перетомлений прикрою їздою.

— А я роботою і великою родинною траґедією.

— Отже я вгадав, — радник подумав. — Якась родинна траґедія. А я хотів викидати його!

Радник мав охоту щось почути про ту родинну траґедію. Гадав, що може йому порадить щось, або й поможе. Рішився розпочати розмову, бо при світлі й так не міг би вснути. Встав і забалакав:

— З ким маю честь і відки ви? Я Роман Макогонський, радник суду.

— Др. Ярослав Костович. Я сюди приїхав просто з Відня — гість відповів і далі читав.

— Доктор з Відня! — радник подумав. — Віденська медицина, нині перша в світі. Правда, що він ще молодий, мабуть що лиш по докторатї, але всеж таки, він медик віденський. На добавок буде знати найновійші здобутки медичної науки. Мій приятель добрий лікар, але то вже буде двацять років, як він ту медицину студіював. За той час медицина сильно пішла вперед. Не пошкодить, як я сего попрошу, щоби він оглянув мене. Бо мені все таки здається, що моїй печінці щось хибує.

— Пане доктор! — радник промовив несміло.

Доктор не озивався.

— Пане доктор! — радник сказав троха голоснійше. — Чи ви специяліст від печінки?

— Чи ви що говорили? — доктор спитав, не відриваючи очий від паперу.

— Я питав, чи ви специяліст від печінки.

Доктор аж затрусився від тих слів. Відвернув лице від паперів і глянув на радника. Його лице засіяло якимсь глибоким вдоволеннем.

— Чи я специяліст від печінки? — питаєте. — Ще й який! Одно слово „печінка" неначе на ангельських крилах несе мене до семого неба. Гусяча печінка...

— Я не про гусячу питаю, — радник перебив. — Я питаю, чи ви специяліст від печінки людської.

— Людської?! Або я канібаль? Я їм гусятину, телятину, свинину і всяке инше мясо. Але людину? Печінку чоловіка?

— Се непорозуміннє. Я не так думав. Чи ви доктор від недуг печінки? Бо моя печінка щось не тее. Отже я хотів почути, що про неї скаже віденський медик.

— Я не медик. Я не медицини доктор. Я доктор фільозофії.

— Фі-льо-зо-фії? А я гадав, що ви медик.

Радник сів назад на ліжку, доктор назад потонув у своїх паперах. Радник глянув на ґодину. Вже була десята. Дома він саме о тій порі все вже лежав у ліжку. Як деколи не пішов спати о десятій, то на другий день не бралася його ніяка робота, й актів не годен був читати. Ходив як розбитий. Нині сон був йому ще потрібнійший, бо цілу минулу ніч змарнував, викидаючи зпід ліжка раз коло разу ту саму собаку. Але, хоч би ляг, знав що не вснe, бо доктор ще не думав лягати. При свічці радник не вснув би й до рана. Просити доктора, щоби згасив свічку, радник не мав смілости. Став роздягатися, гадаючи, що доктор зрозуміє натяк і піде за його приміром. Всунувся під покривало і сказав „добраніч", але доктор, неначеб не чув. Читав далі. Час до часу тер чоло долонею і порпав пальцями в своїм буйнім волосю. Деколи неначе справляв мануфкрипт олівцем, або писав щось на окремих картках.

— Ви не сплячі? — радник спитав несміло.

— Що лиш одинацята. Я не філістер, щоби йти спати з курми.

Доктор став далі читати, радник прижмурив очі, силкуючися вснути. Не міг. Став обертатися з боку на бік, демонстративно позіхаючи і постогнуючи.

— Не можете спати? — доктор спитав. — Бо то ще дуже рано. Що лиш пів до одинацятої.

— Я привик засипляти о десятій. І вам вже би пора. Кури вже давно позасипляли.

— Вам може заїхала в голову яка думка і не дає вснути. Так буває дуже часто. Силкуйтеся думати про що инше.

Радник справді думав про ту дівчину, від котрої солодощі все ще чув на своїх устах.

— Та то правда, — відповів —що в голові рояться ріжні, ще й безпредметові думки, бо з того ніщо не вийде. Хиба яка нова біда. Але головна причина моєї безсонниці, то ваша свічка. Поки світиться, не всну.

— Коли ж бо я, заки ляжу спати, мушу зробити лад з тим бандитом. Мушу виплисти на чисту воду. Ще не знаю, що з ним зробити.

Доктор став далі читати, радник далі постогнував і позіхав.

— Бачу, — доктор промовив, що ті думки, які рояться в вашій голові, до рана не позволять вам вснути. Клин вибивається клином. Позвольте, що я вашу голову запрячу иншими думками і ваші мисли справлю на инший шлях. Як станете думати про справу, котрою особисто не цікавитеся, то скоро вснете.

Радник боявся заохочувати, бо потерпав, що через те він свічку ще пізнійше згасить. Але доктор, не ждучи на заохоту, тягнув далі:

— Ви судця. Значить, чоловік інтеліґентний. Найважнійше се, що ви в вашій судейській практиці мали діло з чорними характерами і знаєте право. Я вліз в лябіринт без виходу. Просто розпука береться мене, бо не знаю, як з тої матні вилізти. Поможіть мені... —

— Я? Я маю вам допомогти? Я сам безпомічний. Я також вліз в таку матню, що мені тепер ні в кут ні в двері. Я що лиш два дні в дорозі. Боже! Що я вже пережив. І ще нема кінця. Будуччина переді мною темна, як найтемнійша ніч. Ще сам не знаю, над якою я пропастию стою.

— Потому розкажете мені, де вас тисне. Може знайду для вас пораду. Тепер вислухайте мене. Я не сумніваюся, що ви, обертаючися в світі злодіїв і инших каналій з під темної звізди... очевидно, не як їх товариш, але як їх судця... лекше дасте собі раду з тою каналією, котра від довгого часу мене морочить. Я збираю доказовий матеріял на бандита, котрий жиє шанований цілою суспільністю, як дуже чесний, побожний, роботящий, жертволюбивий добродій людства. Свою карієру зачав тим, що застрілив свого приятеля і обрабував його. А було се так. Він сам був малим писарем в банку. Його приятель мав велике, незадовжене село. В днину, коли село передавав у руки купця, устроїв пращальне польованнє і запросив свого приятеля, банкового писаря. Коли польованнє скінчилося, до двора зійшлися всі гості, тільки сам господар, той бувший властитель села, не прийшов. Всі гадали, що розгніваний на нового властителя, з котрим перед польованнем посперечався був, просто з ліса пішов на залізницю і поїхав. Ніхто за ним не питав, бо родини не мав ніякої. Аж на весну, коли щезли сніги, знайдено його трупа. Окрім дрібних в одній кишені, не знайдено при нім ніяких гроший. Що хтось вкрав, показувало се, що не було при нім грубого портфелю, який за його життя бачив у него неодин. То той приятель застрілив його і з кишені виймив портфель. Тоді падав густий сніг, отже зараз присипав небіжчика. Убийник поїхав до Львова і заснував банк. А що вклав найбільшу суму гроша, став головним директором. По році...

— Маєте на се докази? — — радник спитав схопившися і сідаючи на ліжку.

— Маю незбиті докази.

— То зробіть донос до прокураторії. Се злочин рабункового морду з параґрафу 135, уступ 2. карного закона, караний на основі параґрафу 136 шибеницею.

— Сто трицять пять, уступ другий і параґраф 136 — доктор повторяв, записуючи собі сі параґрафи. — Ось як то добре, що я з вами зійшовся. Моя робота буде основнійша, реальнійша... Люди стали до банку зносити свою працю, депонувати маєтки. Раз, ще в невиясненний доси спосіб, щез великий депозит. На його покриттє пішла ціла резерва банку. Який се параґраф? Бо той депозит щез в кишені головного директора.

— Про спроневіреннє говорить параґраф 181 і дальші.

— Отже кара буде тяжша, як в карнім доносі про морд додасться ще сей злочин? — доктор спитав, записуючи собі параґраф 181.

— Ні, не буде!

— Якто ні? А як додам ще пару злочинів?

— І тоді кари йому не заострять.

— Хочби цілий світ обікрав? Хочби все людство вимордував?

— Хоч би!

— Та як се може бути?

— Бо найвисшу кару, себто кару смерти дадуть йому за його перший злочин. Кари смерти не вільно ніяк заострювати.

— Агааа! Я того не знав.

— Бо ви фільозоф, кандидат на професора. Всі професори нереальні люди.

— Тепер вже знаєте, з якою каналією я борюся. А тепер лягайте назад і слухайте.

Радник впав назад на подушку. Доктор присунув свічку блище до паперів і став читати. Читав про ріжні мальверзації та обманства того директора банку, про які ніхто не знав, що то робота директора.

— Алеж пане! — радник перебив. — Я про такі річі нічого не читав. Деж се можливе, щоби щось з всего того не дісталося до ґазет?

— Не перебивайте! — доктор воркнув і читав далі.

Читав, що вмер наглою, але дуже підозрілою смертю другий приятель директора; дуже богатий вдовець і батько гарної дівчини. Директор став її опікуном. Дуже великої суми гроша уміщеної небіщиком в банку, опікун до спадкової маси не подав. Будьтоби в інтересі сироти, щоби не платити державної такси від відумерщини.

— Се обман...

— Пане, не перебивайте, бо я готов... не дочитати вам до кінця!

(Дальше буде).

ФАРМИ!

НА ПРОДАЖ фарма в добрім положенню, близько желізничої стації. Голоситися до: 116—
NICHOLAS ZAWOYKO
Real Estate Broker
429 E. 14th Street, New York, N. Y.

НА ПРОДАЖ 8-фамілійний муровапий дім, красна деревина наоколо, електрика, ванна, горяча вода. Eastern Parkway station, Brooklyn. — Ціна $26.000. 112,14-18
MORIS,
214 Hull Street, Brooklyn, N. Y.

РІДКА НАГОДА!

Мушу виїхати, продам корнеровий дім на одну фамілію на 2-ох лотах, що мене коштував $4,800, за $3,500, $1000 готівкою. Околиця дуже гарна, два блоки до школи і стації колійової, 35 минут з Ню Йорку. Хто перший зголоситься той певно купить.
Пишіть або зголошуйтеся до:
ВАСИЛЬ ПИЛИПЧУК,
200 — 2nd Ave., New York, N. Y. 111-24

НА ПРОДАЖ

Дім 10 кімнат на 10 лотах, вода, гез, електрика, гарадж і стоплярня. Ціна $6300 плачені після умови. — CENTRAL PARK, L. I.
Голоситися до 116 18
THEO. MOOTZ,
117 WASHINGTON STREET,
NEW YORK, N. Y.

ФАРМЕР межи Сиракюз а Ютіка, хто би хотів бути независимим від боса, а хотів собі купити фарму, чи велику, чи малу, в добрій околиці, близько міста, урожайна земля, близько школ, де є богато Українців і український штор і укр. товариство та богато фабрик, то нехай зголоситься по близші інформації до JACOB KULCZYCKI, R. F. D. № 1, Durhamville, N. Y.

ПОЕТИ І ПОЕЗІЇ.

Кождий поет, чи він більше талановитий, чи менше, має вроджений дар поетичний. Але жаден поет, навіть найбільше талановитий, не може розвинутись і удосконалюватись, коли не читає творів других поетів, а особливо — добрих поетів.

Навіть найбільші поети писали свої твори під впливом других великих поетів іноді навіть других національностей.

Правда, не кождий поет вміє сей вплив відповідно використати, але також правда, що без того впливу поет останеться на тому початковому стані, на якому вперве взявся писати свої поетичні проби.

Длятого ся стара але все дуже добра вказівка для поетів: Читайте твори других поетів, не раз, але 10 разів! — завсіди останеться золотою гадкою.

Українські поети повинні читати, як найбільше твори українських поетів.

В Америці є чимало українських поетів, а деякі з них вже доволі вибилися своїм таланом. Котрі виказались більшими успіхами, безперечно більше читали. Але всі українські поети, все, і всюди повинні тямити сей заповіт: Читати як найбільше творів українських поетів.

Книгарня Свобода має на складі такі збірники українських поетів.

Гайдамаки. Т. Шевченка	.50
Кобзар, повний ілюстрований збірник вершованих творів Т. Шевченка (брош.)	1.50
Кобзар Т. Шевченка, 707 сторін в оправі	2.50
Твори Тараса Шевченка в 3-ох томах (в оправі)	8.50
Твори Тараса Шевченка в 5-ох томах, в оправі	15.00
З вершин і низин, збірник поетичних творів Івана Франка, в оправі	3.40
Писання Богдана Лепкого, з нарисом його літературної діяльности. Вст. Бережнюк. Том I. Вірші, том II. Проза. В полотняній оправі	5.50

На сих книжках даємо такси 25% опусту, коли замовлення виносить понад $2.00. Гроші або мані-ордери слати на адресу:
"SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ГАЙДАМАКИ
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

видання ілюстроване артистом А. Г. Сластьоном, велика настінна книга (13х17 цалів).
В шут. оправі $5.50, в політ. оправі $6.00, в лакс. оправі $8.00.
Замовлення посилайте до:
"SVOBODA",
Grand Street, Jersey City, N. J.

ВІДОЗВА
ДО УКРАЇНЦІВ, ГРОМАДЯН ВІЛЬНИХ ЗЕМЕЛЬ АМЕРИКАНСЬКИХ.

Громадяне!

До вас звертається Комітет будови просвітянського народного дому в м. Кремінці, на Волині. Звертається з просьбою допомогти йому своїми жертвами поставити в м. Кремінці дім, так потрібний нашій „Просвіті" в її тяжкій національно-культурній праці.

Тепер повітова „Просвіта" наша не має постійного осідку ні для своєї канцелярії, ні для бібліотеки-читальні, не має свого будинку, де б можна було якусь лекцію для народа урядити чи то виставу-концерт влаштувати. Всі ті громадські і державні будинки, що раніш були в нашому розпорядженні, з приходом на нашу землю польської влади відібрані від нас. Тепер в них містяться і з них виключно користають польські установи, польські школи, польські культурні Т-ва. Ми ж при своїх незначних грошових засобах мусимо винаймати тимчасово десь якесь приміщення, хоч би для канцелярії „Просвіти", чи то залю для відчитів та публичних зібрань; але й найняти не завсіди вдається, бо влада польська, яка лихим оком дивиться на нашу культурно-освітню працю та взагалі на все українське, робить тому різні перешкоди, вживає навіть репресій на власників приватних помешкань і заль, аби вони їх Українцям не винаймали.

Конечність мати свій власний просвітянський будинок, в якому б зосереджувалось українське національно - культурне життя і яке б відси промінювало на цілу Кременеччину, є очевидною. Без цього наша справа не розвиватиметься, а завмиратиме; без цього наш народ, що після вікового сну й національної байдужности тепер виявляє великий потяг до рідної освіти, не матиме задовольняючого його потреби, належного культурного центру. З цього покористають наші національні вороги, які всіх заходів уживають, аби нас знищити.

Через те ми постановили збудувати власну просвітянську хату в м. Кремінці. Для того Рада „Просвіти" покликала до життя спеціяльний „Комітет будови народного дому", на який покладено обовязок вишукання потрібних для будови коштів.

Виконуючи свої обовязки, Комітет обложив членів „Просвіти" податком, звернувся до де-яких осіб і інституцій в краю з просьбою прийти з матеріяльною допомогою, випустив на продаж спеціяльні цеглинки то-що. На жаль, дотеперішній ефект заходів Комітету є дуже незначний, бо богатих окремих осіб-Українців і інституцій в краю, а спеціяльно на Волині, ми майже не маємо, а головна сила й основа нашого національного життя — наш народ український — до того зубожів, до тої міри його знищено війною, особливо ж податковою системою польського уряду, що ледви сам животіє.

В цій нашій нужді й потребі ми звертаємось до Вас, американські брати наші. Допоможіть нам в нашому ділі, що має одну високу мету, одну святу ціль поставити дім, з якого б ішла в народ рідня освіта, промінювала кругом своя українська культура, яка захистить народ од грізного ворожого наступу, збереже його національно чистим од польонізаційних змагань, які тут, в Кремянці, в тих „польських Атенах", особливо дають себе завважити.

Кождий присланий цент, тим більше доляр, становитиме для нас великий гріш, з яким зможемо ми тут — в умовах спадку польського злотого — де-що реальне зробити.

Зібрані гроші просимо надсилати на адресу: Кремянець, ул. Корженьовського, 27-а Т-во „Просвіта" для Комітету.

Просимо всі американські газети українські цього нашого листа надрукувати.

Сенат. М. Черкавський, голова Комітету;
С. Жук, секретар.

МАСОВІ АРЕШТИ В ЗАБОЛОТІВЩИНІ.

Страх перед 1. травнем.

Пишуть до „Діла": Вночі з неділі на понеділок (18. на 19. квітня) майже по всіх селах Заболотівщини переведено масові труси й арешти. До Заболотова приїхав з воєвідства в Станиславові з 50 поліцаями і 20 тайними агентами якийсь комісар і разом з повітовим поліційним комісарем перевів ці труси й арешти. Арештованих преводять до Заболотова до судових арештів. Причина цих дивних подій невідома, але вже від давна ходили слухи по повіті, що староста Гольчевський має тероромо не допустити до святкування 1. травня. Видно, що з тою метою арештовано кількадесять людей.

В самім Заболотові переведено ревізії в Повітовім Союзі Кооператив, де арештовано начального директора п. Павлюка, і в канцелярії філії „Просвіти" що міститься в Союзі (під ту пору не було там нікого з виділових); переведено також трус в кооперативі „Народня Каса" й арештовано члена управи п. Костева, і в кооперативі „Власна Поміч", де арештовано Рогу, а крім того зльокавтованого учителя Миколу Марчука.

В Ілинцях переведено трус в кооперативі й арештовано Андрія Прокопюка, Никифора Даниша, Федора Семенюка, Михайла Даниша, сина Дмитра і Дмитра Мойсу. В Тростянці Юрка Павлюка, Гриця Семенонюка, с. Василя, Федора Гарасимюка, Матія Остафійчука й Андрія Гаврилюка. Ревізія була у Стефана Павлюка й Козьми Павлюка та в кооперативі і філії „Трійця", а дальше в Івана Маковийчука, Дмитра Оренчука, Василя Марчука, Дмитра Дейнеги, Дмитра Марчука, В. Демича, Петра Косовича с. Василя, Петра Бортея с. Миколи, Василя Жовтюка й Миколи Колісника. Більшість їх також арештовано. В Хлібичині арештовано Андрія Косовича й Петра Тонасійчука, в Рудниках Михайла Іванчука і так по всіх селах.

Ревізії й арештування переводяться тут скрізь. Дня 20. квітня приїхав до Заболотова сам староста Гольчевський. Довідуємося, що і в Рожневі, недавно приділенім до косівського повіту, переведено також богато трусів і арештувань. Усі арештовані замкнені покищо в заболотівських судових арештах.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Отсим звертаю увагу членам Тов. Зап. Січи, котрі ще не заплатили розмету до У. Н. Союза, щоби зложили свою належитість до дня 24-го мая, бо в противнім разі будуть суспендовані. Так само повідомляю, що я хорий, отже не занимаюсь працею, так в кождім разі застанете мене в моїм помешканню під ч. 106 Farm St. Woonsocket, R. I. — М. Пиляк, фін. секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. Запорожська Січ, від. 388, повідомляє своїх членів, що надзвичайний мітинґ відбудеться в неділю, дня 23. мая о годині 2-ій попол. Члени, невиявивші ся на мітинґ, будуть карані 50 ц., а урядники $2.00. — Г. Мисишин, предс.; П. Огар, секр.; І. Брингілевич, касієр.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Володимира, від. 162, повідомляє своїх членів, що звичайний мітинґ відбудеться 23-го мая в галі церковній о 1-ій годині пополудни. Проситься всіх членів прибути на означений час. — В. Баран, предс.; М. Гнатів, секр.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ДРУКАРНЯ
У. НАРОДНОГО СОЮЗА „СВОБОДА"

виконує старанно, дешево і на час всякі друкарські роботи як:
СТАТУТИ, ПРОГРАМИ І ТІКЕТИ НА КОНЦЕРТИ, ПРЕДСТАВЛЕННЯ, ПІКНІКИ І БАЛІ, ЯК ТАКОЖ КОВЕРТИ І ЛИСТОВІ ПАПЕРИ ДЛЯ БРАТСТВ, ТОВАРИСТВ І СЕСТРИЦТВ.

Просяться всі відділи У. Н. Союза удаватися зі всякими замовленнями до своєї власної друкарні на адресу:
„SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

ЧИ ВИ Є ПЕРЕДПЛАТНИКОМ „СВОБОДИ"

КОЛИ ЩЕ СЕЇ ЧАСОПИСИ НЕ ПЕРЕДПЛАЧУЄТЕ, ТО ЗАЧНІТЬ ПЕРЕДПЛАЧУВАТИ ЇЇ СЕЙЧАС.

„СВОБОДА" є найбільшою зі всіх українських часописий в новім і старім краю.

„СВОБОДА" виходить кождого дня з виїмкою неділь і свят.

„СВОБОДА" подає цікаві новини американські і краєві.

„СВОБОДА" також подає найдокладніші відомости в теперішних подій в старім краю.

ПЕРЕДПЛАТА ВИНОСИТЬ:

В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ НА ЦІЛИЙ РІК	$ 7.00
" " НА ПІВ РОКУ	$ 3.75
" " НА ТРИ МІСЯЦІ	$ 2.00
В ДЖЕРЗИ СИТІ, КАНАДІ І ЗА ГРАНИЦЕЮ:	
" " " НА РІК	$10.00
" " " НА ПІВ РОКУ	$ 5.00
" " " НА ТРИ МІСЯЦІ	$ 2.75

Звертається увагу, що на кредит нікому не висилається часописи.

„SVOBODA", 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

В ІНФОРМАЦІЙНИХ ЦІЛЯХ.

До побуту п. Кольбана в Польщі.

На дняк побував у Варшаві член Секретаріяту Ліґи Націй і керманич її Секції для справ національних меншин п. Ерік Кольбан. Особливо зацікавився він положенням Українців під Польщею з приводу зажалень і меморіялів, вношених до Ліґи Націй Українським Національно-Демократичним Обєднанням.

Дня 15. квітня гол. секретар Обєднання п. Володимир Целевич відбув в Европейськім Готелі у Варшаві тригодинну конференцію з п. Кольбаном. На основі вичерпуючих документальних даних представив п. Целевич національну політику Польщі, особлившу увагу звертаючи на справу ліквідації українського шкільництва. На запити п. Кольбана подавав п. Целевич докладні інформації й пояснення, виказуючи, що тзв. закон про організацію шкільництва противиться трактатові про охорону нац. меншин, польській конституції і законові з 26. вересня 1922 про тзв. воєвідську автономію. Далі перейшов п. Целевич всі перфідні постанови шкільного закону для „кресів" та всі фази „плєбісциту" включно з поведінкою шкільних і адміністраційних властей. Опісля п. Целевич зарепрезентував п. Кольбанові вислиди „плєбісциту" і висновки з нього п. Грабського, подаючи докладне число українських шкіл перед і по „плєбісциті". Також звернув п. Целевич увагу на „утраквізм" і показав здивованому п. Кольбанові його вигляд в теорії і практиці. При тому торкнувся він також справи самоврядування, наскільки його руїна має вплив на шкільні справи.

П. Ерік Кольбан подякував п. Целевичеві за фактичний матеріял, додаючи, що Поляки заскидають Українцям нельояльність у відношенні до польської держави і тим виправдують свою протиукраїнську політику. На те заявив п. Целевич, що Українці платять податки і дають рекрута, отже мають повне право вимагати, щоби й та держава, у відношенні до якої український нарід сповняє наложені на нього, нераз понад сили, (як нпр. податки), обовязки, сповнила й свої обовязки у відношенні до українських громадян. Щож торкається льояльности, якої вимагають від Українців за нищення шкільництва і т. и., то це — зовсім зрозуміло — було би наскрізь противоприродним явищем.

П. Еріка Кольбана відвідали теж українські посли під проводом п. голови Українського Соймового Клюбу Сергія Козицького.

Очевидно було би легкодушно привязувати надмірні сподівання до цих інформаційних відвідин п. Кольбана, та всетаки ми не повинні залишити щонайменше інформування Ліґи Націй про польський режім і польську меншостеву політику. Тому слід подивити і дотеперішні вношення зажалень і меморіялів до Ліґи Націй, розуміється, опертих на докладних і безсумнівних даних. („Діло")

ПОЗІР! ПОЗІР!

Сим подається до відома всім нашим читачам, що присилають до нас оголошення до часописи „Свобода", треба рівночасно враз з оголошеннями присилати і належитість за них. Щоби читачі могли орієнтуватися яка належитість має бути прислана враз з даним оголошенням будуть ласкаві за кожде написане в оголошенню одно слово числити 2 цт. Коли таке оголошення має 30 або більше слів. За оголошення, котрі не мають 30 слів платиться 50 цнт. за раз. Виняток творять лишень відділи У. Н. Союза, котрих оголошення мають бути поміщені мітинґовим урядом відділу. Всі оголошення мають бути присилані до адміністрації „Свободи" 5—6 днів перед днем оголошення в часописи, так що коли вимагає сего потреба, бує час порозумітися зі сторонами. Сторони котрі не схотять пристосуватися і придержуватися повисших правил, не можуть відтак нарікати на адміністрацію, що неповміщено їх оголошення в часописі.

Адм. „Свободи".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПОШУКУЮ своїх краяннів Петра і Яцка Тимочко, Григорія і Петра Свистун з села Малашовець, пов. Тернопіль, Гал., в дуже важній старо-крайовій справі. Мають перебувати в Дітройт, Міш. Прошу зголоситись на мою адресу: Stephen Brygidyr, 221 E. 6th St., New York, N. Y. 113-15

РЕСТАВРАЦІЯ на продаж, добрий інтерес, гарна місцевість; продаєтьсє дуже дешево по причині виїзду з міста. Продам або возьму спільника. Голоситися до: 111-16
LIBERTY LUNCH,
112 Van Buren St., Newark, N. J.

НА ПРОДАЖ
гросерня, бучерня, делікатесен і кенді штор, за штором 3 руми до мешкання, рент $40.00 місячно. Бизнес вироблений. Голоситись: 114 CENTRAL AVE., JERSEY CITY, N. J. 111-16

ПОШУКУЮ мужчину самотного, котрий хотівби разом зі мною працювати і пристати до купна дому; було бисьмо обоє властителями. Прошу голоситись особисто: АНАСТАЗІЯ ЩУПАК, 69 Joiner St., з писемно: 63 Nassau St., Rochester, N. Y. 115-16

НА ПРОДАЖ реставрант в добрім положенню, бизнес вироблений, властитель мусить продати з причини виїзду до старого краю. Голоситися до: NICHOLAS ZAWOYKO, 429 E. 14 St., New York, N. Y. 116—

ВАЖНЕ ДЛЯ ГРАЮЧИХ ПРЕДСТАВЛЕННЯ.

Маю на складі всякого рода костюми до аматорських представлень. Також українські народні строї на концерти і народні вистуги, як також всі потрібні прибори до характеризовання, як перуки, вуси, бороди, фарбки, мастикс і т. п.

Замовлення на костюми до представлень належить присилати на три тижні перед представленнєм, подаючи точний спис грающих осіб, на адресу:
M. E. UHORCHAK,
216 Washington St., Jersey City, N. J.

КНИГА ТАЄМНИЦЬ чорної магії, або польский чорнокнижник, або наука відкриття способу ззудування після славного штукаря. Штуки механічні і продукції, ручні штуки, штуки з гришми, гинуча срібна монета в руках і богато инших цікавих штук; з пересилкою 25 ц. Пишіть до: European Book Supply Co., 1449 W. Division St., Dept. 8, Chicago, Ill. 104—

DR. M. SMITH
16 EAST 7th STREET, NEW YORK
Tel. Orchard 6072
коло церкви св. Юрія.
Говорить по українськи.
Лічить успішно недуги мущин, женщин і дітей.
Наймодерніші електричні апарати.

ОГЛЯДИНИ ЗДОРОВЛЯ
ХОРИХ МУЩИН І ЖЕНЩИН

Лічиться успішно найновійшими методами. Даю скору поміч в хоробах нервових, шкірних, кровних, нирковых, мочевих, ревматичних, гемороїдів та в недоматаганях жолудкових і кишкових.

Мої оплати умірковані включаючи особистий догляд при кождій візиті. Рентґен і хемічна аналіза.
ПОРАДИ І ОГЛЯДИНИ ДАРОМ.
Dr. ZINS, Спеціяліста від 25 літ.
110 E. 16th ST., NEW YORK, N. Y.
між 4th Ave. і Irvington Pl.
Години: Денно 9. рано до 8 вечер; в неділі від 9 рано до 4 пополудни.

БІЛЬ В МІХУРИ
Скоро полекшиться через SANTAL MIDY
Впевніться, що се правдивий
Глядіть за словом „Midy"
Продаєсь у всіх Аптиках.

ДО ВСІХ ДОПИСУВАТЕЛІВ.

Просимо затямити собі:
1. — Дописі писати коротко.
2. — Виразно і чисто.
3. — Лиш по одній стороні паперу.
4. — В дописях подавати лиш правдиві вісти.
5. — Писати лише про річи цікаві для усього загалу читачів, або бодай якого значної части.
6. — В дописях нікого не перехвалювати без дійсної заслуги.
7. — Не лаяти нікого особисто, ані не напасти, ані не зачіпати.
8. — Не жадати зворту дописі, яку дописуватель написав за кілька місяців (коли її дуже потребує, може у себе оставити відпис).
9. — Не посилати „наглих" дописий з домаганнєм „сейчас" помістити, бо звичайно тільки показує, що дописуватель опізнився, і хоче, щоб редакція се надолужила.
10. — Не присилати до редакції статій і поезій неподаних якого фірми, бо безвартних щодо змісту; а до того й не жадати зворота таких віршів.

ЮЛІЯ ЯРЕМА
РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ВИПОЗИЧАЄ КЕРИЧІ НА ВЕСІЛЯ, РЕСТИНИ І ВСЯКІ ДРУГІ ЗАБАВИ.
129 E. 7th ST., NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568